

TORAH OHR • PARSHAS MISHPATIM • MAAMAR 1

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם כי תקנה עבד עברי וגו'

« Et voici les ordonnances
que tu placeras devant eux »

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/torah-ohr/mishpatim/1/

1 ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם כי תקנה עבד עברי וגו'. וצ"ל דלפניהם משמע לשון רבים וכי תקנה הוא לשון יחיד והל"ל כי יקנו.

«Et voici les משפטים que tu placeras devant eux: si tu achètes un serviteur hébreu», etc. Il faut comprendre ceci: «devant eux» implique le pluriel, tandis que «si tu achètes» est au singulier; il aurait fallu dire: «s'ils achètent».

אך הענין הוא דכי תקנה קאי על מרע"ה וקאי אדלעיל מיניה היינו על מ"ש ואלה המשפטים אשר תשים.

Mais l'explication est que «si tu achètes» se rapporte à Moché Rabbénou, que la paix soit sur lui, et renvoie à ce qui précède, c'est-à-dire aux mots: «Et voici les משפטים que tu placeras».

משה רבינו ע"ה דוקא ישים המשפטים לפניהם והיינו על ידי כי תקנה ע"ע כו'. דהנה כתיב ונתתי עשב בשדך לבהמתך שזה קאי על משה רבינו ע"ה שמשפיע בחי עשב לבהמתך.

C'est Moché Rabbénou, que la paix soit sur lui, qui placera précisément les משפטים devant eux, et il le fera par «Si tu achètes un serviteur hébreu», etc. Car il est écrit: «Je donnerai de l'herbe dans ton champ pour tes animaux», ce qui se rapporte à Moché Rabbénou, que la paix soit sur lui: il dispense le niveau de l'«herbe» «pour tes animaux».

2 והענין דכתיב וזרעתי את בית ישראל זרע אדם וזרע בהמה שיש ב' מדרגות בנש"י. הא' הם הנשמות הגבוהות מאד במעלה ומדרגה והם הנק' זרע אדם

L'explication est la suivante: il est écrit: «Je sèmerai la maison d'Israël de semence humaine et de semence animale», [ce qui signifie] qu'il existe deux niveaux parmi les âmes d'Israël. Les premières sont des âmes très élevées par leur stature et leur niveau; ce sont celles que l'on appelle «la semence humaine»,

שהם הנשמות שנמשכו מבחינת אדם העליון שעל הכסא כנ"ל דכתיב נעשה אדם בצלמנו כדמותנו (והיינו נשמות דאצילות והם הנק' בנים משא"כ נשמות דבריאה יצירה עשיה נק' עבדים. וזהו אם כבנים אם כעבדים)

car ce sont les âmes qui proviennent du niveau de l'Homme supérieur sur le Trône, comme indiqué plus haut, ainsi qu'il est écrit: «Faisons l'homme à notre image, selon notre ressemblance.» (Il s'agit des âmes du Monde d'Atsilout (Émanation), que l'on appelle «enfants», tandis que les âmes des mondes de Béria (Création), Yetsira (Formation) et Assiya (Action) sont appelées «serviteurs». C'est le sens de «soit comme des enfants, soit comme des serviteurs».)

והיינו כמו שמעלת האדם שיש לו דעת כך אלו הנשמות יש להם דעת גדול באלקות ופ"י דעת אין ר"ל הידיעה לבד אלא בחי' הרגשה ממש וכמשי"ת.

Autrement dit, de même que la supériorité de l'homme tient à ce qu'il possède le Daat (connaissance), ces âmes ont un grand Daat de la divinité. Or, Daat ne signifie pas seulement savoir, mais désigne le niveau d'un sentiment véritable, comme nous l'expliquerons.

והב' הוא בחי' זרע בהמה (והיינו נשמות דבי"ע שהם כמעט כל הנשמות שבדורותינו כי נשמות דאצילות הן בני עלייה שהם מועטים כו' אפי' בדורות הראשונים) שהם הנשמות שאין להם דעת כ"כ באלקות.

Le second niveau est celui de « la semence animale » (c'est-à-dire les âmes de Béria, Yetsira et Assiya, qui constituent presque toutes les âmes de nos générations ; car les âmes d'Atsilout sont des bnei aliyah, des « hommes d'élévation », peu nombreux, etc., même dans les premières générations) : ce sont les âmes qui n'ont pas un Daat si développé de la divinité.

ואין ר"ל שאין להם שכל והשגה באלקות אלא אף גם שיש להם שכל והשגה שמשגיגים ומשכילים גדולת הבורא ית' מפי ספרים ומפי סופרים השגה והבנה גדולה איך שהקב"ה מחיה ומהווה הכל ושלגדולתו אין חקר כו'.

Cela ne signifie pas qu'elles n'aient ni intellect ni compréhension de la divinité. Au contraire, elles possèdent bien intellect et compréhension, et saisissent la grandeur du Créateur, béni soit-Il, à partir des livres et des maîtres, avec une compréhension approfondie de la manière dont le Saint béni soit-Il donne vie à tout et fait exister toute chose, et du fait que « Sa grandeur est insondable », etc.,

אך שאין זה בבחי' דעת והרגשה בנפשו לכן נק' בהמה שהבהמה יש לה ראייה ושמיעה כו'

mais cela ne relève pas du Daat et du sentiment dans leur âme. C'est pourquoi elles sont appelées « animales » : un animal, en effet, voit et entend, etc.,

רק שאין לה דעת כך הוא בחינת נשמות אלו שאין בהם בחינת הדעת באלקות שהדעת היא בחי' הרגשה כשהשכל נקשרת ונקבעה בנפשו כאלו מרגיש

mais il ne possède pas le Daat. Il en va de même pour ces âmes : elles n'ont pas le niveau du Daat de la divinité. Car Daat est le niveau du sentiment, lorsque l'idée est liée à l'âme et s'y est fixée, comme si l'on la ressentait.

כי דעת מלשון והאדם ידע כו' שהוא בחי' התקשרות והתחברות ועד"ז נאמר ומבשרי אחזה אלוה אחזה ממש כאילו רואה כו' ואע"פ שא"א לראות האלקים בעין הגשמי מ"מ הוא

Car Daat vient de l'expression « Adam connut », etc., qui désigne le lien et l'union. Dans ce sens, il est dit : « De ma chair, je contemplerai D.ieu » : « je contemplerai », au sens littéral, comme si je voyais, etc. Et bien qu'il soit impossible de voir D.ieu avec l'œil physique, néanmoins...

ע"ד שהאדם יודע ומרגיש בנפשו אשר בקרבו שגם כן א"א לראות מהות הנפש איך ומה היא מ"מ הוא נרגש ממנה ע"י שרואה חיות הגוף

comme lorsqu'une personne connaît et ressent son âme en elle. Là aussi, il est impossible de voir l'essence de l'âme, ce qu'elle est et comment elle est ; néanmoins, elle la perçoit en voyant la force vitale du corps,

שהוא מהנפש וכאשר ישן מסתלק החיות וכשניעור משנתו תשוב אליו גילוי אור וחיות הנפש כך עד"ז ממש הוא בחינת הדעת באלקות שיש לנשמות דאצי"

qui provient de l'âme. Lorsqu'il dort, la force vitale se retire ; lorsqu'il se réveille, la révélation de la lumière et de la force vitale de l'âme lui revient. C'est exactement ainsi que se présente le niveau de Daat (connaissance) de la divinité que possèdent les âmes du Monde d'Atsilout (Émanation),

כמאמר איוב ומבשרי אחזה כו' והגם דלית מחשבה תפיסא ביה כלל היינו שמהותו אינו מושג
comme l'a dit Iyov : « Et de ma chair, je contemplerai », etc. Et bien que « aucune pensée ne puisse Le saisir », cela signifie que Son essence n'est pas appréhendée,

אבל מציאותו נודע ונרגש מה שאנו רואים שהעולמות שהם כמו גוף גדול הם חיים וקיימים
mais Son existence est connue et ressentie à partir de ce que nous voyons : les mondes, qui sont comme un grand corps, vivent et perdurent.

והרי חיות זה בהן הוא מא"ס ב"ה השופע בהן בכל רגע והשכלה זו מושגת לכל.

Or, cette force vitale qui est en eux vient de l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, qui se déverse en eux à chaque instant. Cette idée est accessible à tous.

אך כשהיא מתקשרת בנפש שיהיה נקשר ונרגש ממנה ממש כאילו רואה זה נק' בחי' דעת

Mais lorsque cette idée est liée à l'âme, de sorte que l'on y soit lié et qu'on la ressente véritablement, comme si on la voyait, cela s'appelle le niveau de Daat.

ועל זה אמרו איזהו חכם הרואה את הנולד כאלו רואה בעין ממש הולדת והתהוות היש מאין כו' וע"ז נאמר וה' עליהם יראה כו'

C'est à ce propos qu'ils ont dit : « Qui est sage ? Celui qui voit ce qui va naître » : comme s'il voyait de ses propres yeux la naissance et la création de l'être à partir du néant, etc. Et c'est à ce propos qu'il est dit : « Et D.ieu sera vu au-dessus d'eux », etc.

משא"כ כשאין השכלה והבנה זו בבחי' קירוב והרגשה ממש בנפש נק' בחי' זו זרע בהמה ואף שיש לו שכל והשגה גדולה באלקות

En revanche, lorsque cette idée et cette compréhension ne sont pas vécues par l'âme dans la proximité et le ressenti véritable, ce niveau est appelé « la semence animale », même si la personne possède une grande intelligence et une grande compréhension de la divinité.

וגם כל ישראל מאמינים כו' והאמונה היא למעלה מן הדעת מ"מ הוא נק' עטרה שהוא בחינת מקיף וצ"ל ג"כ בחי' דעת.

Et tous les enfants d'Israël sont également croyants, etc., et la foi est au-dessus de Daat. Néanmoins, elle est appelée une « couronne » (atara), qui est un niveau de makif (ce qui enveloppe), et le niveau de Daat est également nécessaire.

כמו שכתוב דע את אלקי אביך כו' כי ע"י הדעת ע"י אין העולם מסתיר להם כלל

Comme il est écrit: «Connais le D.ieu de ton père», etc. Car c'est par Daat que le monde ne leur dissimule absolument rien [de la divinité].

וגם האהבה שהיא באה מבחי' הדעת וראיה חושיית אין ערוך אליה כו' וכן היראה כי אינו דומה שמיעה לראיה

De même, l'amour qui découle du niveau de Daat et d'une vision sensorielle est sans commune mesure, etc., et il en va de même de la crainte; car «l'ouïe ne peut se comparer à la vue».

(ופי' ראיה הוא ע"פ מארז"ל הסתכל בשלשה דברים הסתכל דוקא בבחי' ראיה בעין השכל כמו אדם המבין בחכמתו ורואה שיבא עליו איזה דבר טוב או רע אע"פ שרחוק הזמן שיבא הדבר

(Le sens de «voir» s'entend selon l'enseignement de nos Sages, de mémoire bénie: «Considère trois choses». «Considère» signifie précisément voir avec l'œil de l'intellect. C'est comme une personne qui comprend grâce à sa sagesse et voit qu'une chose bonne ou mauvaise va lui arriver; bien que le moment où elle surviendra soit encore éloigné,

הנה מפני הסתכלות שכלו הוא כאלו רואה מיד בעיניו וכלו הובא עליו ומתיירא מאד אם רע הוא או שמח אם טוב הוא.

du fait que son intellect le considère, c'est comme s'il le voyait immédiatement de ses propres yeux et comme si cela s'était déjà produit; il est alors très effrayé si c'est un mal, ou réjoui si c'est un bien.

אבל בחי' שמיעה דהיינו בחי' התבוננות בלבד במחשבה עמוקה כמו אם שומע מאחרים שיבא הדבר לא יפול עליו כ"כ היראה או השמחה מהדבר מפני שאין עדיין הדבר בהתגלות גמור

Mais le niveau de l'ouïe, c'est-à-dire le seul niveau de la contemplation, dans une réflexion profonde, est comparable à celui qui apprend par d'autres que la chose va se produire : la crainte ou la joie qu'elle suscite ne l'envahit pas autant, car elle ne lui est pas encore pleinement révélée.

אע"פ שמתבונן בו אינו כאלו רואה בעיניו ממש כו' וזהו שאמר הסתכל בשלשה דברים כו' שיהיה ענין התבוננות אלקות אצלו כאדם המבין בחכמתו ורואה הדבר אע"פ שרחוק כו' כי איזהו חכם הרואה את הנולד כו'

Même s'il la contemple, ce n'est pas comme s'il la voyait véritablement de ses propres yeux, etc. C'est pourquoi il est dit: «Considère trois choses», etc.: la contemplation de la divinité doit être comme celle d'une personne qui comprend grâce à sa sagesse et voit la chose, bien qu'elle soit encore éloignée, etc. Car «Qui est sage? Celui qui voit ce qui va naître», etc.

משא"כ בחי' שמיעה היא מבחי' בינה היינו שמבין אחדות ה' איך שכולא חד ושכל העולמות בטלים ומבוטלים כאין נגדו ושהכל בהשפעת חיותו ית' ובו אין שינוי כו' כידוע כל ענין אחדות ה'

En revanche, le niveau de l'ouïe relève du niveau de Bina (compréhension): on comprend alors l'unité de D.ieu — comment «tout est un», comment tous les mondes sont annulés et entièrement annulés, comme rien devant Lui, et comment tout procède de la diffusion de Sa force vitale, béni soit-Il, tandis qu'en Lui-même il n'y a aucun changement, etc., comme on le sait au sujet de toute la question de l'unité de D.ieu.

אע"פ שמתבונן בו הדק היטיב וכל עומק מחשבתו טרוד בה והרי נקבעה האמונה בלבו מאד מ"מ הוא רק ע"ד שמיעה והבנה לבד ואין הענין בהתגלות גמור כאלו רואה בעיניו ולפיכך כשיסיר מחשבתו אף לפי רגע פונה לדרכי תאותיה כו'.

Même s'il médite cela très attentivement, que toute la profondeur de sa pensée y est absorbée et que la foi s'est solidement enracinée dans son cœur, cela ne relève néanmoins que de l'audition et de la compréhension, et la chose n'est pas pleinement révélée, comme s'il la voyait de ses yeux. C'est pourquoi, dès qu'il en détourne sa pensée, ne serait-ce qu'un instant, [son âme] se tourne vers les voies de ses désirs, etc.

משא"כ כשענין האחדות בהסתכלות חכמה שהוא מקור הבינה קודם שיבא הענין להתבוננות והרחבה כו' הוא ממש כמו ראיית העינים ואי אפשר לו בשום אופן להסיר מחשבתו וכל המדות מענין האחדות ובכל עשיותיו ועניניו דבוק בו ית' דביקות נפלא מפני היותו רואה המלך בעיניו.

En revanche, lorsque la question de l'unité [de D.ieu] est saisie dans le regard de la 'Hokhma (sagesse), qui est la source de la Bina, avant que la chose ne fasse l'objet d'une méditation développée, etc., c'est véritablement comme si les yeux la voyaient. Il lui est alors absolument impossible de détourner sa pensée et tous ses attributs émotionnels (midot) de cette unité. Dans toutes ses actions et toutes ses affaires, il est attaché à Lui, béni soit-Il, d'un attachement prodigieux, car il voit le Roi de ses yeux.

וזה היה בזמן קבלת התורה וכל העם רואים את הקולות רואים את הנשמע ולאחר שחטאו הוריד מבחי' זו לבחי' שמיעה שהיא בחי' בינה ויכלו לחטוא כו' נמצא חכמה היא בחי' ראייה.

C'était là la situation au moment du don de la Torah : « Tout le peuple voyait les voix » — ils voyaient ce qui s'entend. Après avoir fauté, ils furent abaissés de ce niveau à celui de l'audition, qui est le niveau de la Bina, et ils purent ainsi fauter, etc. Il apparaît donc que la 'Hokhma est le niveau de la vision,

ובינה היא בחי' שמיעה. ונודע דאבא מקנן באצ"י ובינה בבריאה לכן הנשמות דבריאה אין בהם בחי' ראייה רק שמיעה והבנה. וע"כ נקרא זרע בהמה.

et la Bina est le niveau de l'audition. Or, il est connu qu'Abba ('Hokhma) « réside » dans Atsilout et que la Bina réside dans Béria. C'est pourquoi les âmes de Béria ne possèdent pas le niveau de la vision : elles n'ont que l'audition et la compréhension. Elles sont donc appelées « la semence de l'animal ».

משא"כ נשמות דאצי" שם גלוי בחי' חכמה וראיה ונקרא זרע אדם כו'. והנה בחי' הממוצעת המחבר ומזווג חכמה עם בינה הוא הדעת. דעת הוא לשון התקשרות כמ"ש והאדם ידע כו'.

En revanche, chez les âmes d'Atsilout, le niveau de la 'Hokhma et de la vision est révélé; elles sont appelées «la semence de l'homme», etc. Or, le niveau intermédiaire qui relie et unit la 'Hokhma à la Bina est la Daat. Daat signifie attachement, comme il est écrit: «Et Adam connut», etc.

דהיינו שיהיה מקושר בעומק נקודת הלב במחשבת הבינה שמתבונן משא"כ בינה לבדה היא היות הענין במחשבה לבד ואין נוגע לעצמותו דהיינו ללבו כלל

Autrement dit, il est lié, dans la profondeur du point de son cœur, à la pensée de la Bina sur laquelle il médite. La Bina seule signifie que la chose demeure dans la pensée, sans toucher en rien à son être même, c'est-à-dire à son cœur.

אבל שיהיה רעותא דלבא התלהבות לבבו ודביקותו בהענין שמחשב עד שיהיה כולו בהענין דבוק מאד בכל חושי גופו זה נקרא דעת הוא גורם שיתחבר בחי' חכמה לבינה

Mais lorsque se manifeste le désir du cœur (re'uta deliba), l'ardeur de son cœur et son attachement à la chose à laquelle il pense, au point qu'il est tout entier plongé dans cette chose et profondément absorbé par elle avec tous ses sens, cela s'appelle Daat. C'est ce qui amène le niveau de la 'Hokhma à s'unir à la Bina;

דהיינו שיגרום ברוב חוזק ההתבוננות עד שיהיה בהבינה בחי' ראיה ראית החכמה כנ"ל. ולכן בחי' זרע אדם היינו נשמות שיש בהם בחי' הדעת שהוא הממשיך גלוי החכמה והראיה בהתבוננות שיבא לבחי' ומבשרי אחזה אלוה ממש.

autrement dit, par la grande intensité de la méditation, il amène la Bina à atteindre le niveau de la vision, la vision de la 'Hokhma, comme indiqué plus haut. C'est pourquoi «la semence de l'homme» désigne les âmes qui possèdent le niveau de la Daat, laquelle fait pénétrer la révélation de la 'Hokhma et la vision dans la méditation, de sorte que l'on parvient véritablement au niveau de: «De ma chair, je contemplerai D.ieu».

משא"כ כשאין בו בחי' דעת הנ"ל הממשיך גלוי החכמה כו' אז הוא רק בבחי' שמיעה והבנה לבדה מבחי' בינה דמקנא בבריאה וע"כ נק' זרע בהמה כו')

Tandis que, lorsqu'il lui manque le niveau de Daat mentionné plus haut, qui attire la révélation de la 'Hokhma, etc., il ne se trouve alors qu'au niveau de la seule audition et compréhension, relevant de Bina, qui «niche» dans Béria; c'est pourquoi il est appelé «la semence de l'animal», etc.)

ואף שהבהמה אין לה גם שמיעה והבנה הוא עד"מ שהרי הבהמה יש לה ג"כ כח המדמה וכך השכל וההבנה באלקות כשהוא רק בבחי' שמיעה לבד ה"ז

Et bien qu'un animal n'ait pas non plus l'audition et la compréhension, c'est à titre d'analogie : en effet, l'animal possède lui aussi la faculté imaginative. De même, l'intellect et la compréhension de la divinité, lorsqu'ils ne relèvent que de la seule audition, sont

כמו בחי' דמיון בעלמא ונק' בחי' כדמותנו. וע"ז נאמר היינו כחולמים כמו בחלום שאין נשאר רק כח המדמה כו'.

comme une simple imagination, et cela est appelé le niveau de « selon notre ressemblance ». À ce sujet, il est dit : « Nous étions comme des rêveurs » : comme dans un rêve, où il ne reste que la faculté imaginative, etc.

(עמ"ש"ל פי' וישב על פסוק זה. אבל בחי' נעשה אדם בצלמנו זהו בחי' זרע אדם בחי' ראייהכו'. אך הנה בחי' דעת המחבר החכמה בבינה נק' דעת עליון. ויש בחי' דעת תחתון שהוא התקשרות המוחין בהמדות.

(Voyez ce qui est écrit plus haut, dans la paracha de Vayéchev, au sujet de ce verset. Mais le niveau de « Faisons l'homme à notre image » est celui de « la semence de l'homme », le niveau de la vision, etc. Or, le niveau de Daat qui relie la 'Hokhma à Bina est appelé Daat supérieur (Daat Elyon). Il existe aussi un niveau de Daat inférieur (Daat Ta'hton), qui est le lien de l'intellect (mo'hin) avec les attributs émotionnels,

והוא פנימיות המדות. ולקמן בפ"י ונתתי עשב מבואר דגם בהמשכת בחי' דעת תחתון נק' אדם. וע' בלק"ת פי' שמות ד"ה וירא כו' דע כי כו') :

et il constitue la dimension intérieure (pnimiyout) des attributs émotionnels. Plus loin, dans l'explication de « Et Je donnerai de l'herbe », il est expliqué que même par l'attraction du niveau de Daat inférieur, on est appelé « homme ». Voyez aussi dans Likkutei Torah, paracha de Chemot, le discours commençant par « Vayar » (« Et il vit »), etc. : « Sache que... », etc.)

3 והנה משה רב"ה כחו גדול שממשיך ומשפיע בחי' דעת בכנס"י אף גם כנשמות שנקראו זרע בהמה שיהיה בהם בחינת דעת והרגשה באלקות להיות וידעת היום כו'

Or, Moché Rabbénou, que la paix soit sur lui, possède une grande puissance : il attire et dispense le niveau de Daat (connaissance) dans la Communauté d'Israël, jusque dans les âmes appelées « la semence de l'animal », afin qu'elles aient le niveau de Daat et le sentiment du divin, et puissent ainsi accomplir « Et vous connaîtrez aujourd'hui », etc.,

דע את אלקי אביך כו' (והוא המזווג וממשיך בחי' חכמה לבינה שיהיו בהתבוננות בחי' ראייה כו')

« Connais le D.ieu de ton père », etc. (C'est lui qui unit et attire le niveau de 'Hokhma (sagesse) vers Bina (compréhension), afin que la contemplation comporte le niveau de la vision, etc.)

כי משה רבע"ה נק' רעיא מהימנא אחד המיוחד משבעה רועים שרועה ומפרנס הנש"י בהשפעתו אליהם מוח הדעת שזהו פירוש רעיא מהימנא שמפרנס את האמונה.

Car Moché Rabbénou, que la paix soit sur lui, est appelé Raaya Mehemna (le berger fidèle), le plus singulier des sept bergers, qui fait paître et soutient les âmes d'Israël en leur dispensant la faculté du Daat. C'est là le sens de Raaya Mehemna : il nourrit et soutient la foi.

ולכך הוא גואל ראשון וגואל אחרון פי' גואל ראשון שהוא המשפיע להם בחי' הדעת שבתחלת הדבור שלו אמר להם וידעתם כי אני הוי' כי מקודם כתיב ויאמן העם.

C'est pourquoi il est le premier et le dernier libérateur. Le sens de « premier libérateur » est qu'il leur dispense le niveau du Daat : au début de sa prise de parole, il leur dit : « Et vous saurez que Je suis D.ieu », car il est écrit auparavant : « Et le peuple crut. »

והוא יהיה ג"כ גואל אחרון להיות בחינת ומלאה הארץ דעה כו'. כי כולם ידעו אותי וכו'

Il sera également le dernier libérateur, afin que soit atteint le niveau de « La terre sera remplie de connaissance », etc., « Car tous Me connaîtront », etc.

(והיינו להיות הדעת גם בבחינת סוכ"ע משא"כ בגאולת מצרים אע"פ שנמשך בחי' וידעתם כי אני הוי"ה הוא בבחי' ממכ"ע כמבואר במ"א ע"פ וידעת היום) וזהו ונתתי עשב כשדך לבהמתך.

(C'est-à-dire que le Daat soit également au niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (so-vev kol almin), tandis que, lors de la délivrance d'Égypte, bien que le niveau de « Et vous saurez que Je suis D.ieu » ait été attiré, il relevait de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin), comme il est expliqué ailleurs à propos du verset « Et vous connaîtrez aujourd'hui ». Et c'est là le sens de : « Je donnerai de l'herbe dans ton champ pour tes animaux. »

פ"י עשב הוא בחי' דעת שהוא שם ע"ב ושי"ן באמצע התיבה (שם ע"ב הוא בחכמה וצ"ל משום שהדעת ממשיך זיווג חכמה עם בינה כנ"ל) שנמשך בשדך בחי' חקל תפוחין קדישין בשביל בהמתך הם הנשמות שנק' זרע בהמה.

Le sens est que « l'herbe » (esev) correspond au niveau du Daat : le Nom Ayin-Beis [soixante-douze], avec un chin au milieu du mot. (Le Nom Ayin-Beis relève de 'Hokhma, et il faut dire [qu'il désigne le Daat] parce que le Daat attire l'union de 'Hokhma et de Bina, comme indiqué plus haut.) Elle est attirée « dans ton champ », le niveau du « champ des pommes sacrées », « pour tes animaux » : ceux-ci sont les âmes appelées « la semence de l'animal ».

ואף גם המלאכים עליונים ד' מחנות שכינה נק' ג"כ בשם בהמות וחיות שהם פני אריה פני שור כו'

Même les anges supérieurs, les quatre camps de la Chekhina (la Présence divine), sont également appelés « animaux » et « bêtes » (behemot et 'hayot), car ils ont « la face d'un lion », « la face d'un bœuf », etc.

שאף שיש להם דעת והכרה באלקות ועומדים בבטול גדול מ"מ נקראים בשם בהמות לפי שהשגתם הוא רק בבחי' מדת מלכותו ית' שממנו נמשך חיותן והתהוותן ועד שם עלו השגתם.

Car bien qu'ils aient Daat et une connaissance de la divinité, et qu'ils se tiennent dans une grande annulation de soi (bitoul), ils sont néanmoins appelés « animaux », car leur compréhension ne porte que sur le niveau de l'attribut de Sa souveraineté, béni soit-Il, d'où leur force vitale et leur existence sont tirées ; jusque-là seulement s'élève leur compréhension.

אבל במהותו ועצמותו ית' לית מחשבתם תפיסא כלל. (וכמבואר במ"א ע"פ רני ושמחי בענין וצדקתך ירננו) ובחי' מלכות הוא נק' שם כמשל שם האדם שאינו נוגע למהותו ועצמותו וכו'

Mais de Son être et de Son essence, béni soit-Il, leur pensée n'a absolument aucune prise. (Comme cela est expliqué ailleurs à propos du verset « Chante et réjouis-toi », au sujet de « Et ils chanteront Ta justice. ») Et le niveau de Mal'hout (souveraineté) est appelé un « nom », comme dans l'image du nom d'une personne, qui ne touche pas à son être ni à son essence, etc.

וע"כ נקראים בהמות שאין להם דעת השגה במהותו ועצמותו ית' ולכן אומרים קדוש שהוא ית' קדוש ומובדל מהם כו'.

C'est pourquoi ils sont appelés « animaux », car ils n'ont ni Daat ni compréhension de Son être et de Son essence, béni soit-Il. C'est pourquoi ils disent « Saint » : Il est, béni soit-Il, saint et séparé d'eux, etc.

ולכך גם עליהם נאמר ונתתי עשב בשדך לכהמתך. והנה המשכת הדעת הוא על ידי אמירת הקדוש.

C'est pourquoi il est également dit à leur sujet: «Je donnerai de l'herbe dans ton champ à tes animaux.» Or, la transmission de Daat s'effectue par la proclamation de «Saint».

כי אין הקב"ה מצטרך להשיר והשבח שלהן אלא שע"י שאומרים קדוש נמשך להם השפעת הדעת כו'

Car le Saint béni soit-Il n'a pas besoin de leur chant ni de leurs louanges ; au contraire, c'est par leur proclamation de «Saint» que le flux de Daat leur est transmis, etc.

(כי קדוש קדש ו' שהוא המשכת ח"ע בחי' ראי' א"נ המשכת הכתר והוא ע"י דעת עליון שמקבל מבחי' כתר כמש"ל בפי תולדות ע"פ מים רבים כו'):

(Car kadosh («saint») est kodesh («sainteté») avec un vav, ce qui correspond à la transmission de la 'Hokhma supérieure, le niveau de la vision. Ou bien, [il s'agit de] la transmission de Kéter (la Couronne), qui s'effectue par Daat supérieur, lequel reçoit du niveau de Kéter, comme indiqué plus haut dans la paracha Toldot, à propos du verset «Les eaux nombreuses», etc.)

4 והנה ביוצר אור אנו אומרים כולם כאחד עונים כו' קדוש כו' כולם כאחד דוקא וכמ"ש בזהר דלא מקדשי ליה לעילא עד דישראל מקדשי ליה לתתא דמקדשין ליה כולא כחדא.

Or, dans [la bénédiction] Yotser Or, nous disons: «Tous, comme un seul, répondent», etc., «Saint», etc. — «tous, comme un seul», précisément. Et comme il est écrit dans le Zohar: ils ne Le sanctifient pas en haut tant qu'Israël ne Le sanctifie pas en bas, de sorte que tous Le sanctifient ensemble.

פ"י כי ג' עולמות ב"ע שהם הנק' בחי' בהמה ולשם ממשיכים בחינת הדעת.

Le sens est que les trois mondes de Béria (Création), Yetsira (Formation) et Assiya (Action) sont ceux que l'on appelle le niveau de «l'animal», et c'est jusque-là qu'ils attirent le niveau de Daat (connaissance).

5 והנה ג' עולמות ב"ע הם ג' בחי' מחשבה ודבור ומעשה כי ישראל עלו במחשבה. ואף הנשמות שנקראו זרע בהמה הם מבחי' מחשבה והוא עולם הבריאה.

Or, les trois mondes de Béria (Création), de Yetsira (Formation) et d'Assiya (Action) correspondent aux trois niveaux de la pensée, de la parole et de l'action. Car «Israël s'éleva dans la pensée»; même les âmes appelées «la semence de l'animal» relèvent du niveau de la pensée, qui est le Monde de Béria.

משא"כ המלאכים נמשכים מבחי' דבר ה' ורוח פיו וכי' שהיא בחי' יצירה לכך אין יכולים המלאכים לומר קדוש להמשיך גילוי הדעת אליהם עד שיאמרו ישראל תחלה קדוש

En revanche, les anges sont issus du niveau de «la parole de D.ieu» et du «souffle de Sa bouche», etc., qui est le niveau de Yetsira. C'est pourquoi les anges ne peuvent pas dire «Saint» pour faire descendre jusqu'à eux la révélation de Daat (connaissance), tant qu'Israël n'a pas d'abord dit «Saint».

כי ההמשכה צ"ל כסדר שיומשך הדעת בהמשכה ומהמשכה נמשך להדבור כו' וא"א שיומשך בהדבור בטרם שנמשך בהמשכה כמו שא"א לדבר אא"כ שיחשוב תחלה הצירופי אותיות שרוצה לדבר כו'.

Car la transmission doit suivre un ordre: Daat est transmis à la pensée, puis de la pensée il est transmis à la parole, etc. Il est impossible qu'il soit transmis à la parole avant de l'être à la pensée, tout comme il est impossible de parler sans avoir d'abord pensé aux combinaisons de lettres que l'on veut prononcer, etc.

6 ואמנם גם ישראל א"א להם לומר קדוש עד שיאמרו המלאכים קדוש כי עם היות מצד שרש נשמתן הם מבחי' מחשבה שלמעלה מעולם המלאכים.

Pourtant, Israël non plus ne peut dire «Saint» avant que les anges ne disent «Saint». Car, bien que, du point de vue de la racine de leurs âmes, ils relèvent du niveau de la pensée, qui est au-dessus du monde des anges,

אך מצד התלכשותם בגופות הרי הם בבחי' עולם העשייה שלמטה מטה מהמלאכים שהם מבחי' יצירה. du point de vue de leur incarnation dans des corps, ils se trouvent toutefois au niveau du Monde d'Assiya (Action), bien au-dessous des anges, qui relèvent du niveau de Yetsira (Formation).

וא"כ הם צריכים לקבל הדעת ע"י המלאכים כדרך ההמשכה מבחי' הדבור לבחי' המעשה כו'. וזהו ומקבלין דין מן דין.

Ils doivent donc recevoir Daat (connaissance) par l'intermédiaire des anges, selon le mode de la descente du niveau de la parole vers le niveau de l'action, etc. Et c'est là [le sens de] «Et ils reçoivent les uns des autres».

ולכן מקדשי ליה כחדא דוקא כולם כאחד עונים וכו' (וזהו כתר יתנו לך מלאכים כו'. ועמך ישראל וכו' יחד כו' דוקא).

C'est pourquoi ils Le sanctifient ensemble, précisément : «Tous, comme un seul, répondent», etc. (Et c'est là [le sens de] «Les anges Te donneront une couronne», etc., «et Ton peuple Israël», etc., «ensemble», etc., précisément.

ופי' כתר יתנו לך שע"י שנמשך הדעת בנפשם עי"ז נמשך ג"כ גילוי הכתר לז"א כי הדעת הוא חיצוניות הכתר.

Et le sens de «Les anges Te donneront une couronne» est que, lorsque Daat est attiré dans leurs âmes, la révélation de Kéter (la Couronne) est également attirée vers Zeir Anpin (les attributs émotionnels), car Daat est la dimension extérieure ('hitsoniyout) de Kéter.

ולכן כשהכתר נמנה אין הדעת נמנה כו' וכשצ"ל המשכת הדעת בהכרח שיותחל ההמשכה מהכתר וכשצ"ל נמשך למטה בהכרח שימשך תחלה למעלה כמ"ש בכוונת ברוך שאמר)

C'est pourquoi, lorsque Kéter est compté, Daat ne l'est pas, etc. Et lorsqu'il faut attirer Daat, cette descente doit nécessairement commencer par Kéter ; et lorsqu'il faut l'attirer vers le bas, il faut nécessairement l'attirer d'abord vers le haut, comme il est écrit dans la kavana (intention mystique) de Baruch She'amar.)

והנה כ"ז נמשך ע"י משה רבינו ע"ה שהוא הממשיך ומשפיע בחי' הדעת מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין שיהי' עובר ונמשך בכל הבחי' מחדו"מ

Or, tout cela est attiré par l'intermédiaire de Moché Rabbénou, que la paix soit sur lui, qui attire et transmet le niveau de Daat depuis le commencement de tous les degrés jusqu'à leur terme, afin qu'il passe et soit attiré dans tous les niveaux de la pensée, de la parole et de l'action.

(ועמ"ש במ"א ע"פ הרם את מטך וכו' שע"י קי"ס נמשך רעותא דלבא במחשבה דו"מ. והיינו ע"י הרם את מטך בחי' הדעת שעולה עד הכתר כו' וממשיך משם למחדו"מ ועמ"ש ע"פ וידבר משה כו' אל ראשי המטות):

(Et voyez ce qui est écrit ailleurs au sujet du verset «Lève ton bâton», etc. : par la division de la mer des Joncs, le désir du cœur (re'outa deliba) fut attiré dans la pensée, la parole et l'action. C'est-à-dire par «Lève ton bâton», [qui désigne] le niveau de Daat, lequel s'élève jusqu'à Kéter, etc., et attire de là vers la pensée, la parole et l'action. Et voyez ce qui est écrit au sujet du verset «Moché parla», etc., «aux chefs des tribus».)

7 וזהו ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם. משפט הוא לשון הליכה כדמיתרגם על פסוק כמשפט הראשון כהלכתא קדמייתא.

Et voici [le sens de] «Et voici les ordonnances que tu placeras devant eux.» Michpat (ordonnance) est une expression de marche (halikha), comme [le Targoum] traduit le verset «selon la première manière (kamichpat harichon)» par «selon la première halakha (kehil'heta kadmaïta).»

וההלכות הם לשון הליכות עולם לו. בחי' עליית העולמות עילוי אחר עילוי וכו'. והיינו ע"י הדעת שהיא ההכרה וההרגשה באלקות ולכן נק' בשם הליכה.

Et les halakhot (lois) sont une expression de «Les marches (halikhot) du monde sont à Lui»: le niveau de l'élévation des mondes, degré après degré, etc. Et cela se réalise par Daat (connaissance), qui est la reconnaissance et le ressenti de la divinité; c'est pourquoi on l'appelle «marche».

8 ולכן הקליפות אין להם בחי' מוח הדעת כנודע מענין אז תבואנה שנים נשות כו'

C'est pourquoi les kelipot (écorces) n'ont pas le niveau de la faculté de Daat (connaissance), comme on le sait à propos de «Alors vinrent deux femmes prostituées», etc.,

והיינו לפי שהם יש ודבר ואין בהם בחי' הבטול מלמטה למעלה כו'. ודעת והילוך זה נמשך ע"י למוד ההלכות שע"י שמעיין בהם להשיגן הטיב על בורייך.

et cela parce qu'elles sont un être distinct et une entité, et qu'elles ne possèdent pas le niveau de l'annulation de soi (bitoul) qui s'élève d'en bas vers le haut, etc. Or, ce Daat et ce mouvement sont attirés par l'étude des halakhot, lorsqu'on les examine pour les comprendre pleinement et en saisir avec justesse les fondements.

וה"ו גילוי דעת התורה במחשבת האדם ע"י זה זוכה להילוך במדרגות בהשגות גדולת א"ס ב"ה שיומשך בו בחי' הדעת.

C'est là le dévoilement du Daat de la Torah dans la pensée de l'homme; grâce à cela, il mérite de progresser à travers les degrés dans la compréhension de la grandeur de l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, de sorte que le niveau de Daat soit attiré en lui.

(ו"ז"ש בגמ' שאמר רב ששת חדאי נפשאי לך קראי לך תנאי כו'. מעיקרא כי עביד אינש אדעתא דנפשיה קא עביד.)

(Et c'est ce qui est rapporté dans la Guemara: Rav Chéchet dit: «Réjouis-toi, mon âme! C'est pour toi que j'ai lu [l'Écriture], c'est pour toi que j'ai étudié [la Michna]», etc. «Au début, lorsqu'un homme agit, il agit ad'ata denafché [pour son propre intérêt].»

פ"י אדעתא דנפשיה היינו שיומשך בחי' הדעת בנפשו שתהיי נפשו דבוקה ומקושרת באלקותו ית' שזה נמשך ע"י עסק התורה). אשר תשים דהיינו משה ישפיע בחי' הדעת.

Le sens de ad'ata denafché est que le niveau de Daat soit attiré dans son âme, afin que son âme soit attachée et liée à Sa divinité, béni soit-Il; cela est attiré par l'étude de la Torah.) «Que tu placeras»: c'est-à-dire que Moché transmettra le niveau de Daat.

לפניהם היינו לפנימיותם כי הדעת היא המשכת הפנימיות דוקא ונמשך ע"י גילוי פנימיות המדות שהוא הקיום של המדות (ועמשי"ל ע"פ מים רבים כו').

«Devant eux» (lifneihem), c'est-à-dire dans leur dimension intérieure (lifnimiyoutam). Car Daat consiste précisément à attirer la dimension intérieure (pnimiyout), et, par là, le dévoilement de la dimension intérieure des attributs émotionnels (midot) est attiré; c'est ce qui assure la pérennité des attributs émotionnels. (Voir ce qui a été écrit plus haut au sujet du verset «Les grandes eaux», etc.)

ולכן איתא בזוהר משה משה לא פסיק טעמא אברהם אברהם פסיק טעמא. כי אברהם הוא בחי' מדת האהבה וחסד כו'. ויש פסיק והפסק בין אהבה דעשיה לאהבה דיצירה.

C'est pourquoi le Zohar rapporte: «Moché, Moché» — la cantillation ne comporte aucune séparation; «Avraham, Avraham» — la cantillation comporte une séparation. Car Avraham représente l'attribut de l'amour et de 'Hessed (bonté), etc., et une séparation (pessik) interrompt l'amour du niveau d'Assiya (Action) et l'amour du niveau de Yetsira (Formation).

אבל משה שהוא בחי' הפנימיות לא פסיק טעמי כי בבחי' הפנימיות אין חילוק כ"כ כו'.

Mais Moché, qui représente la dimension intérieure, n'a pas de séparation dans sa cantillation, car, au niveau de la dimension intérieure, les distinctions ne sont pas si marquées, etc.

(א"נ לפניהם ר"ל לבחי' פני אדם שהרי אע"ג שהם בחי' בהמה פני אריה פני שור כו' מ"מ ודמות פניהם פני אדם היינו בחי' דעת דבריא ונבחי' פניהם ישים וימשיך בחי' המשכת הדעת הנמשך מלמעלה.

(Autre interprétation: lifneihem («devant eux») signifie: au niveau du visage (penei) de l'homme. Car, bien qu'ils soient du niveau de l'«animal» — «le visage d'un lion», «le visage d'un taureau», etc. —, néanmoins, «la ressemblance de leurs visages était un visage d'homme»: c'est le niveau du Daat de Béria (Création). Et dans le niveau de leurs visages, il placera et fera descendre le niveau de la transmission du Daat qui est transmis d'en haut.

כי דעת זה דבריא הוא כלי לאור הדעת הנמשך מלמעלה וכעין מ"ש בפי ויקהל שרצון התחתון הנולד מהשכל הוא כלי להשראת רצון העליון שלמעלה מהשכל כו'.

Car ce Daat de Béria est un réceptacle pour la lumière du Daat transmis d'en haut, comme ce qui est écrit dans la paracha de Vayakhel : la volonté inférieure, qui naît de l'intellect, est un réceptacle pour le repos de la volonté supérieure, qui se situe au-delà de l'intellect, etc.

ועוד מבואר בפי מקץ ע"פ וזאת לפנים בישראל שיש בכל א' בחי' פנימיות וחיצוניות סתים וגליא כו' ובמ"א נתבאר ענין וכנפיהם פרודות בבחי' התחלקות משא"כ ופניהם כו' ע"ש.

Il est également expliqué dans la paracha de Mikets, à propos du verset « Et cela se faisait autrefois (lefanim) en Israël », qu'il existe en chacun une dimension intérieure et une dimension extérieure ('hitsoniyout), cachée et révélée, etc. Ailleurs, la notion de « leurs ailes étaient séparées » a été expliquée comme exprimant la division, contrairement à « leurs visages », etc. Voir là-bas.

ולכן נאמר כי תקנה לשון יחיד. ועמ"ש ע"פ וקבל היהודים לשון יחיד. מיהו כאן תירץ ענין כי תקנה לשון יחיד בתירוץ אחר דקאי על משה כו'.

C'est pourquoi il est dit « si tu achètes » au singulier. Voir ce qui est écrit à propos du verset « Et les Juifs acceptèrent » (vekibel), avec un verbe au singulier. Ici, toutefois, il répond à la question de savoir pourquoi « si tu achètes » est au singulier d'une autre manière : cela se rapporte à Moché, etc.

וזהו משפטיך תהום רבה אדם ובהמה תושיע ה'. פי' משפטיך שהם הלכות התורה שהם גבוהים מאד ע"כ יוכלו לימשך גם למטה מטה שע"י אדם ובהמה תושיע היינו לבחי' פני אדם שבבהמה כנ"ל).

Et c'est le sens de : « Tes jugements sont un grand abîme ; l'homme et l'animal, Tu les sauves, D.ieu. » Autrement dit, « Tes jugements », qui sont les lois de la Torah, sont très élevés ; ils peuvent donc être transmis jusque dans les endroits les plus bas. Ainsi, par cela, « l'homme et l'animal, Tu les sauves » : c'est-à-dire le niveau du visage de l'homme qui se trouve dans l'animal, comme indiqué plus haut.)

ולכן המשכת הדעת לבחינת בהמה נמשך דוקא ע"י משה להיותו מבחי' דעת עליון בחי' סוכ"ע שלמעלה גם מבחי' נשמות הנק' זרע אדם שהם מבחי' דעת תחתון דממכ"ע

C'est pourquoi la transmission du Daat au niveau de l'« animal » s'effectue précisément par Moché, puisqu'il relève du niveau du Daat supérieur, du niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), lequel dépasse même le niveau des âmes appelées « la semence de l'homme », qui relèvent du niveau du Daat inférieur, de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin),

כי הוא סובב ומקיף (עמ"ש ע"פ לבבתני. ולגבי המקיף שוה אדם ובהמה וכמו בשביעית שהיא עליות בבחי' סוכ"ע אדם ובהמה שוין שכשכלה לחיה מן השדה אין לאדם לאכול כו' כמ"ש במ"א ע"פ את שבתותי תשמרו):

car il entoure et enveloppe. (Voir ce qui est écrit à propos du verset «Tu as ravi mon cœur.» Et, par rapport à la lumière enveloppante, l'homme et l'animal sont égaux. Ainsi, durant l'année sabbatique, qui est une élévation au niveau de sovev kol almin, l'homme et l'animal sont égaux: lorsque la nourriture a disparu du champ pour les bêtes sauvages, l'homme n'a pas le droit d'en manger non plus, etc., comme il est écrit ailleurs à propos du verset «Vous observerez Mes Chabbat».)

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/torah-ohr/mishpatim/1/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak